

Nr 1.

Ankom till riksdagens kansli den 29 januari 1943 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1943/44 under riksstatens första huvudtitel, avseende anslagen till hov- och slottsstaterna

(1:a avd.)

Kungl. hovstaten.

1:o) **Anslag till Kungl. Maj:ts hovhållning.** I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t (punkterna 1 och 2, sid. 1 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 4 januari 1943) föreslagit riksdagen att för budgetåret 1943/44 anvisa dels till Kungl. Maj:ts hovhållning ett anslag av 800,000 kronor, dels ock till förstärkning av anslaget till Kungl. Maj:ts hovhållning ett anslag av 150,000 kronor.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag och under erinran, att samma belopp anvisats för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må för budgetåret 1943/44 anvisa

a) till *Kungl. Maj:ts hovhållning* ett anslag av 800,000 kronor;

b) till *Förstärkning av anslaget till Kungl. Maj:ts hovhållning* ett anslag av 150,000 kronor.

2:o) **Anslag till de kungl. hoven och till möbler m. m. i de kungl. slotten.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 3—11, sid. 2—4) och under erinran, att samma belopp anvisats för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1943/44 anvisa

a) till *Hans Kungl. Höghet Kronprinsens hovhållning och handpenningar för Hennes Kungl. Höghet Kronprinsessan* ett anslag av 192,000 kronor;

b) till *Förstärkning av anslaget till Hans Kungl. Höghet Kronprinsens hovhållning m. m.* ett anslag av 125,000 kronor;

- c) till *Hans Kungl. Höghet Hertigen av Västergötland* ett anslag av 26,000 kronor;
- d) till *Hans Kungl. Höghet Hertigen av Närke* ett anslag av 26,000 kronor;
- e) till *Ved och kol för de kungl. hoven* ett anslag av 50,000 kronor;
- f) till *Täckande av motsedd brist å anslaget till ved och kol för de kungl. hoven* ett anslag av 95,000 kronor;
- g) till *Underhåll och vård av möbler samt andra staten tillhöriga inventarier i de kungl. slotten* ett anslag av 56,400 kronor;
- h) till *Förstärkning av anslaget till underhåll och vård av möbler samt andra staten tillhöriga inventarier i de kungl. slotten* ett anslag av 25,000 kronor;
- i) till *Kungl. hovstallets utfodring* ett anslag av 45,000 kronor.

Kungl. slottsstaten.

3:o) **Anslag till Stockholms slott.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 12—15, sid. 4 och 5), vilka i förhållande till för innevarande budgetår anvisade belopp innebära beträffande det under d) nedan omförmälda anslaget en ökning med 2,000 kronor, vilken är betingad av ökade utgifter för kristillägg på grund av levnadskostnadernas stegring, och i övrigt oförändrade anslagsbelopp, hemställer utskottet,

- att riksdagen må för budgetåret 1943/44 anvisa
- a) till *Reparationer å Stockholms slott m. fl. för de kungl. hoven upplåtna byggnader* ett anslag av 63,000 kronor;
- b) till *Förstärkning av anslaget till reparationer å Stockholms slott m. fl. för de kungl. hoven upplåtna byggnader* ett anslag av 40,000 kronor;
- c) till *Polis-, lys- och renhållning samt brandväsendet vid Stockholms slott* ett anslag av 33,750 kronor;
- d) till *Förstärkning av anslaget till polis-, lys- och renhållning samt brandväsendet vid Stockholms slott* ett anslag av 36,750 kronor.

4:o) **Underhåll m. m. av Drottningholms m. fl. kungl. slott.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 16, sid. 5—10) att dels till Underhåll m. m. av Drottningholms m. fl. kungl. slott för budgetåret 1943/44 anvisa ett reservationsanslag av 14,000 kronor, dels ock medgiva, att av Djurgårdskassans

överskottsmedel må under budgetåret 1943/44 till förenämnda anslag överföras ett belopp av 150,000 kronor.

För underhåll m. m. av följande kungl. lustslott, nämligen Drottningholms, Gripsholms, Ulriksdals, Haga, Strömsholms, Rosersbergs och Tullgarns slott, är i riksstaten för innevarande budgetår anvisat ett reservationsanslag av 45,000 kronor. Till detta anslag har, enligt av Kungl. Maj:t med stöd av riksdagens medgivande meddelad föreskrift, av Djurgårdskassans befintliga överskottsmedel överförts ett belopp av 125,000 kronor.

Förutom slottens egna inkomster och bidrag å 36,000 kronor av grusförsäljningsmedel står sålunda under löpande budgetår ett belopp av sammanlagt 170,000 kronor till förfogande för underhåll m. m. av ifrågavarande lustslott.

I sina anslagsäskanden för nästa budgetår, sådana dessa fullföljts i skrivelse den 15 december 1942, har *riksmarskalksämberet* med ledning av framställningar från ståthållarämbeten för lustslotten beräknat medelsbehovet under förevarande anslag. I anslutning därtill har, för täckande av de i statförslagen upptagna underskotten, föreslagits anvisande av ett sammanlagt belopp av 218,346 kronor. Beträffande de olika lustslottens stater har riksarskalksämberet framhållit, bland annat, följande. I förslaget till stat för Drottningholms slott hade riksarskalksämberet upptagit ett belopp av 8,650 kronor till bestridande av underskott för Drottningholms teatermuseum, enär inträdesavgifterna vid museet, sedan turistströmmen numera sinat, icke längre täckte driftkostnaderna för detsamma. I staten för Ulriksdals slott hade upptagits ett belopp av 30,000 kronor för byggnaders underhåll mot 11,394 kronor för samma ändamål under innevarande budgetår; ökningen vore betingad av att det normala medelsbehovet tidigare varit lågt beräknat och att underhållskostnaderna med hänsyn till rådande prisläge ytterligare stigit.

I anslutning till ett inom Djurgårdsförvaltningen uppgjort och i riksarskalksämberets skrivelse intaget statförslag för Djurgårdskassan för budgetåret 1943/44 har ämbetet föreslagit, att av kassans överskottsmedel ett belopp av 135,000 kronor, eller 10,000 kronor mer än för innevarande budgetår, skulle för budgetåret 1943/44 lämnas såsom bidrag till de kungl. lustslottens underhåll. Från Djurgårdsförvaltningens sida hade framhållits vissa synpunkter rörande frågan om bestämmande av Djurgårdskassans bidrag till högre belopp än 135,000 kronor.

Slutligen har riksarskalksämberet i särskild skrivelse den 31 augusti 1942 hemställt om anvisande av ett obetecknat anslag å 20,000 kronor till oförutsedda reparationer och ombyggnader å de kungl. slotten.

Departementschefen har för egen del anfört följande.

Medan utöver slottens egna inkomster ett belopp av 206,000 kronor står till ståthållarämbetenas förfogande för slottens underhåll under innevarande budgetår, har riksarskalksämberet för budgetåret 1943/44 räknat med ett motsvarande medelsbehov av 218,346 kronor.

Vad beträffar den i statförslaget för Drottningholms slott upptagna utgiftsposten, 8,650 kronor, för Drottningholms teatermuseum är jag för när-

varande icke beredd att taga ställning till principfrågan om museiverksamhetens samhörighet med de i slottsförvaltningen ingående uppgifterna. Om det vid denna frågas prövning skulle befinnas, att museiverksamheten bör betraktas som ett led i slottsförvaltningen, återstår en närmare budgetmässig granskning av de olika utgifterna för verksamheten. Med hänsyn till att teaterbyggnaden med inredning och inventarier hör till slottsegendomen synes det emellertid i varje fall rimligt att åtgärder från statens sida vidtagas för ekonomisk reglering av museiverksamheten. För nästa budgetår torde det tillskott, som befinnes nödvändigt för verksamhetens finansiering, provisoriskt få beredas av medel från Haga slotts försäljningsmedels fond. Sedermera torde, efter utredning i nyss angivna hänseende, frågan om inkomsterna och utgifterna för teatermuseet böra uppföras i staten för Drottningholms slott få upptagas till prövning.

Därest riksdagen ej däremot framställer erinran, torde således föreskrift böra meddelas om erforderligt tillskott för budgetåret 1943/44 av grusförsäljningsmedel till teatermuseets verksamhet. I förhållande till riksmarskalksämbetets anslagskanden till underhåll av Drottningholms slott uppkommer under denna förutsättning en minskning med 8,650 kronor.

Vad angår den i staten för Ulriksdals slott för budgetåret 1943/44 uppförda utgiftsposten till byggnaders underhåll synes en höjning påkallad i förhållande till postens storlek för innevarande budgetår. Med hänsyn till den återhållsamhet, som tillämpas vid beräkningen av reparations- och underhållskostnader för det å statens allmänna fastighetsfond uppförda byggnadsbeståndet, kan jag icke förorda, att posten upptages till högre belopp än 17,000 kronor, vilket redan det innebär en förhöjning med 50 procent i förhållande till nu gällande stat. Därigenom uppkommer en sänkning av 13,000 kronor i förhållande till riksmarskalksämbetets senaste anslagsäskande. När jag vid anmälan senare i dag av fråga om anslag å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 kommer att föreslå anvisande av 105,000 kronor till täckande av kostnaderna för visst byggnadsföretag vid Ulriksdal, varigenom till 8,000 kronor uppgående utgifter för amortering och förräntning av lån för byggnadsföretaget skulle bortfalla, finner jag bidraget till Ulriksdals slott kunna nedsättas ytterligare med sistnämnda belopp.

Från Haga och Ulriksdals slotts försäljningsmedels fonder torde för nästa budgetår, utöver omnämnda bidrag till Drottningholms teatermuseum, böra utgå tillhoppa 25,000 kronor såsom tillskott till de kungl. lustslottens underhåll. Det torde sedermera få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma, hur stor andel av sistnämnda belopp, som skall bestridas från vardera fonden.

Åtminstone under senare år har Djurgårdskassans överskott uppgått till väsentligt större belopp än vad man i staterna beräknat. Sålunda uppgick kassans behållning den 30 juni 1941 till 66,088 kronor mer än beräknat och den 30 juni 1942 till 64,890 kronor mer än beräknat. Med hänsyn härtill ävensom till den omständigheten, att för kassan under nästa budgetår bortfalla kostnaderna för ett lån, som försakat kassan årliga utgifter av 45,000 kronor intill löpande budgetår, då slutlikvid erlagts med i runt tal 25,000 kronor, torde utrymme finnas att från och med nästa budgetår höja kassans bidrag till slottens underhåll till 150,000 kronor eller 15,000 kronor mer än vad riksmarskalksämbetet föreslagit.

Behovet av anslagsmedel under förevarande punkt bör med ledning av vad sålunda anförts beräknas till (218,346 — 8,650 — 13,000 — 8,000 — 25,000 — 150,000 =) i runt tal 14,000 kronor.

Medelstilldelningen för innevarande budgetår utgör 206,000 kronor, varav 45,000 kronor anslagsmedel, 36,000 kronor grusförsäljningsmedel och 125,000 kronor tillskott från Djurgårdskassan. För nästa budgetår skulle i enlighet

med vad jag här föreslagit medelstildelningen, fränsett tillskottet till Drottningholms teatermuseum, utgöra 189,000 kronor, varav 14,000 kronor anslagsmedel, 25,000 kronor grusförsäljningsmedel och 150,000 kronor tillskott från Djurgårdskassan. Till minskningen i förhållande till innevarande budgetår, 17,000 kronor, har bidragit att i anslagsäskandena räknats med vissa jämkningar i de olika slottsstaternas inkomst- och utgiftsposter.

I nuvarande läge kan jag icke tillstyrka riksmarskalksämhetets förslag om upptagande å riksstaten av ett särskilt anslag av 20,000 kronor till oförutsedda reparationer och ombyggnader.

Då Kungl. Maj:ts förslag eller vad departementschefen i samband därmed *Utskottet.* anfört icke givit utskottet anledning till erinran, får utskottet hemställa,

att riksdagen må

a) till *Underhåll m. m. av Drottningholms m. fl. kungl. slott* för budgetåret 1943/44 anvisa ett reservationsanslag av 14,000 kronor;

b) medgiva, att av Djurgårdskassans överskottsmedel må under budgetåret 1943/44 till förenämnda anslag överföras ett belopp av 150,000 kronor.

Stockholm den 29 januari 1943.

På statsutskottets vägnar:

CONRAD JONSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar *Joh. Nilsson* i Malmö, *Oscar Olsson*, *Gränebo*, *Torsten Ström*, *Lindström*, *Bäckström*, *Sven Larsson*, *Heiding*, *Magnusson*, *Björkman* och *Ekströmer*; samt

från andra kammaren: herrar *Jonsson* i Eskilstuna, *Törnkvist*, *Eriksson* i Stockholm, *Persson* i Falla, *Isacsson*, *Hansson* i Rubbestad, *Andersson* i Södergård, *Bergström*, *Mårtensson*, *Nilsson* i Steneberg, *Lindholm* och *Lundberg* i Hälsingborg.